

UDESKOLE - mere end en skovtur i skoletiden

10 gode grunde til udeskole

1. Bedre faglighed
2. Bedre læring
3. Undervisningsdifferentiering
4. Bedre forståelse af naturen, naturfag og miljø
5. Bedre sundhed
6. Bedre motorik
7. Læring ad flere kanaler
8. Bedre social forståelse
9. Bedre forankring i lokalområdet
10. Flere direkte oplevelser

Af Malene Bendix, Skoven i Skolen og Henrik Gretoft, Københavns Kommune

Af Peter Bentsen,
ph.d.-studerende, cand.scient.
i idræt og psykologi

I gennem et par hundrede år er skolen blevet det centrale sted for børn og unges organiserede og formaliserede læring, og efterhånden kunne det se ud som om, at klasseværelset har fået eneret på det sted, hvor børn og unge kan og skal lære.

De seneste 10 år er fænomenerne udeskole og naturklasse imidlertid kommet på dagsorden i Danmark og spiller en stadig større rolle i den danske skolehverdag, hvor et stigende antal danske skolelærere og skoler indfører en ugentlig udeskoledag og flytter formel undervisning ud i uformelle rammer.

Disse pædagogiske praksisser ser ud til at vokse i det danske skolesy-

stem, dels som en reaktion mod institutionaliseringen af barndommen og dels som et udtryk for mange læreres, pædagogers og forældres opfattelse af, at natur, uderum og barndom hænger uløseligt sammen.

Udeskole betyder udeskole

Udeskole er mere end en ugentlig skovtur eller ekskursion. Udeskole betyder, at man integrerer undervisningen ude og inde. Formålet er blandt andet, at eleverne udendørs kan afprøve teori og færdigheder fra klasselokalet – og omvendt. Fagene inddrages enkeltvis eller tværfagligt, og udeskole giver lærerne mulighed for at differentiere undervisningen og inddrage flere læringsformer, så undervisningen rammer flere af eleverne. Målgruppen for udeskole er skolebørn i alle aldre – i praksis sker der dog en markant nedgang i udeskolelivet fra indskoling til mellemtrinnet og en endnu tydeligere ved overgangen til udskoling.

Udeskole og lærerpersonlighed

Udeskole- og naturklassefænomenet kan karakteriseres som en række pædagogiske udviklingsprojekter igangsat og omsat til praksis på decentralt plan ofte af den individuelle lærer eller skole

og ikke af centrale ministerielle initiativer. Udeskole kan ses som en græsrodsbevægelse med lokale initiativer og projekter og kan derfor se meget forskelligt ud fra skole til skole og fra lærer til lærer.

Udeskole kræver noget mere og andet end indeundervisning og stiller således også nye krav til lærerne. Udeskolelærere fremhæver følgende kompetencer hos ideallæreren: En blanding af praktisk kompetencer, personlige kompetencer, faglig kompetence, didaktisk kompetence og lederkompetence.

I forlængelse af ovenstående stiller det måske også nye krav til læreruddannelsen om at tage udeskole seriøst? Således vælger flere og flere lærerseminarer derfor at tilbyde studerende undervisning i udeskole.

Udeskoleundervisning kræver altså noget mere og andet end klasseundervisning. Det er sandsynligvis dyrere og mere besværligt, men alligevel er der en række entusiastiske lærere og skoler, der vælger denne undervisningsform. Undersøgelser fra Danmark, Norge og Sverige tyder på, at udeskolelærerne er ildsjæle og entusiaster med erfaring fra friluftsliv, og at tid og økonomi samt manglende indsigt og viden kan være

barrierer i forhold til at arbejde med udeundervisning.

Mere fysisk aktivitet, bedre trivsel og øget motivation

Der er meget vanskeligt at svare entydigt på, om udeskole- og naturklasseundervisning virker, og svaret afhænger blandt andet af, hvor man står i det pædagogiske felt. Men studier peger på, at udeskole, natur og brugen af grønne områder i undervisningen kan have stor betydning for børn og unges læring, skoletrivsel og sundhed. Der findes en række resultater, der viser, at udeundervisning kan være et godt og vigtigt supplement til den sædvanlige indeundervisning gennem øget motivation, trivsel, sundhed etc.

Udeskole er mere og andet end en skovtur eller en ekskursion. Udeskole er et af de hurtigst voksende undervisningskoncepter i Danmark.

Det første større danske forskningsprojekt om udeskole- og naturklassepædagogik, Rødkilde-projektet, strakte sig over en periode på tre år. Gennem undervisning en dag om ugen i skoven kunne det dokumenteres, at eleverne i en naturklasse var mere end dobbelt så fysisk aktive sammenlignet med en traditionel undervisningsdag på skolen. I udeundervisningen kunne endvidere dokumenteres øget motivation, tilfreds-

hed og skoleglæde samt sociale perspektiver i form af nye og flere legerelationer.

Fremtiden for udeskole?

I 2003 blev antallet af udeskoler opgjort til 35, mens jeg i mit ph.d.-projekt har resultater, der peger på ca. 290 skoler på landsplan. Så udeskole er en undervisningsform i kraftig vækst – til trods for, at der (endnu) ikke findes en entydig didaktisk-metodisk tilgang til udeskole, at det er sparsomt med formel uddannelse, og der generelt mangler forskningsbaseret viden om udeskole- og naturklassekonceptets udbredelse, form, indhold og potentialer. Alligevel ser det ud til at formel undervisning i uformelle rammer vil vokse yderligere frem i den danske grundskole på både kort og lang sigt.

Læs mere om udeskoler:

- "10 gode grunde til udeskole" samt materialeliste på www.cfu-aarhus.dk > Konsulenter > Kaare Øster:
- www.udeskole.dk
- www.skoven-i-skolen.dk
- www.outdooreducation.dk
- www.sl.kvl.dk/OmSkovOgLandskab/Medarbejdere/pbe.aspx

Udeskole:

- Begreberne udeskole og naturklasse bruges i flæng om en udvidelse og ændring af skolens pædagogiske rum, rammer og undervisning.
- Udeskole refererer ofte til al undervisning uden for skolens mure eller bygninger, dvs. både natur og kulturmiljøer.
- Naturklasse bruges ofte til at beskrive udeskole-undervisning, der foregår naturmiljøer.
- UdeskoleNet i Danmark definerer udeskole således: "udeskole er pædagogiske arbejdsformer, hvor undervisningen regelmæssigt foregår uden for skolens mure."
- Udeskole bygger på en elevcentreret pædagogik, der lægger vægt på alsidighed, udvikling, skabende udfoldelse og problem- og oplevelsesbaseret læring (Jordet, 2007).
- Ca. 290 skoler underviser regelmæssigt elever uden for skolens mure, typisk i naturen.*
- Antallet af skoler med udeskole er øget med mere end 250 skoler på fire år*
- 100 skoler planlægger at starte udeskole inden for de næste tre år.*

*Bygger på en elektronisk spørgeskemaundersøgelse lavet af Skov & Landskab i 2007 med 2083 svar fra folkeskoler, privat skoler og frie skoler.

Stav K-A-T. Dansk i det fri. Foto: Dorte Vind.